

MERDEKA

Nr 35 - december 2007

ÖSTTIMOR

Information

Mellan två val – Dili i juni 2007

Efter några veckor i ett klimatologiskt obalanserat Australien – extrem torka i det inre av New South Wales och Victoria som drev bönder till självmord, Melbournes vattenreserver nere på hotfullt låga nivåer, samtidigt som regnstormar på östkusten blåste bilar av broar och fartyg på grund – reste jag den 13 juni till ett politiskt obalanserat Östtimor.

I Darwin hade jag dessförinnan haft ett kort möte med Kevin Sherlock, en ”doldis” som bl.a. sammanställt *A Bibliography of Timor*, oundgänglig för alla med ett seriöst intresse för Östtimor. Som sista åtgärd växlade jag på Kevins inrådan till mig US-dollar i så små valörer som banken orkade räkna upp till mig.

Ingen turism

Väl i Dili, installerade jag mig i Hotel Turismo, som en av ett ringa antal gäster. Australien hade sedan länge officiellt varnat sina medborgare för att åka till Östtimor, så någon turism existerade inte såvitt jag kunde bedöma. Inga backpackers, inga familjer, inga kameraförsedda personer i shorts och sandaler så långt ögat kunde skåda. Turismo ansågs förr som hyfsat fint, men FN-folket bor i något av de betydligt snofsigare ställen som finns idag.

Medan det sålunda rådde en nästan total avsaknad av *malaes* (ung. icke-timoreser) vandrandes på gatorna, fanns det en desto påtagligare närvaro av vita FN-

Förstörelse i Dili. Foto: Gudmund Jannisa

fordon. Dock måste de körande ibland lämna sina fordon för ett eller annat ärende, och jag märkte efter ett tag att trots att jag själv bär på ett par extra kilon runt mittan så var jag måhända den smalaste vite mannen i stan, fransett utländsk militär och polis. De flesta i Dili är fattiga och magra, men somliga är uppenbart väl-gödda! Överallt fanns valaffischer, i en del fall med nya partier. Detta gjorde mig nyfiken, så jag slank in på ett

Fortsättning på sidan 4.

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Merdeka & ÖsttimorInformation

Mellan två val – Dili i juni 2007	1
Redaktören har ordet	3
Några fakta om Västpapua och Östtimor	3
Östtimorkommitténs medlemsmöte	5
Besök från Östtimor	7
Ny skrift från Sida om Östtimor	8
FN i Östtimor	9
Aceh tre år efter tsunamin	11
Papuaner dör av hungersnöd	12
Västpapuas nationaldag	12

A 2007-12-05

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Prenumeration 125 kronor för 4 nummer
Lösnummer 35 kronor
Östtimorkommittén
c/o Pollák
Wiboms v 12, 2 tr
171 60 SOLNA
Tel 08-27 24 27
epost pren@osttimorkommitten.se
Plusgiro 1 81 92-5

Merdeka & ÖsttimorInformation

Ansvarig utgivare:
Gabriel Jonsson

Redaktör:
Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:
Gabriel Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
redaktor@osttimorkommitten.se
Tel 08-33 62 47

Layout:
Östtimorkommittén

Adresser:
Föreningen ett Fritt Papua
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 1 81 92-5

Tryck:
Daus Tryck & Media AB

ISSN Nr: 1402-2559

Annonspriser på begäran

Redaktören har ordet

Även under år 2007 har det varit tyst om Östtimor i svenska media med undantag för president- och parlamentsvalen. Som framgår också i årets sista nummer av Merdeka & Östtimor-Information finns det betydligt mer att skriva om för att belysa arbetet med att bygga upp ett nytt samhälle. Gudmund Jannisa, filosofie doktor i sociologi vid Kristianstads högskola som skrivit avhandlingen *The Crocodile's Tears: East Timor in the Making* (se Merdeka, nr. 4, 1997), ger en levande skildring av sitt besök i Östtimor i juni. Hans iakttagelser ger en mångfasetterad bild av situationen i landet som ju på flera sätt är svår. Gudmund menar dock att en positiv utveckling är möjlig eftersom "...dagens unga har möjlighet att bygga en demokratisk väg som leder framåt". Med tanke på den kris som Östtimor genomlevde 2006 och vars efterdyningar ännu inte är över måste man räkna med att det är en utdragen process som kommer att ta tid att genomföra.

Östtimorkommittén höll i november årets andra öppna medlemsmöte med Anette Dahlström från Sida och Ann Linnarsson från United Nations Children's Fund (UNICEF) som talare. Anette besökte i maj-juni Östtimor för att se över det svenska stödet till rättsväsendet medan Ann under 2005-2007 har arbetat med ungdomsbrottslighet. Under november fick kommittén även tillfälle att träffa Agustinho dos Vasconcelos från den protestantiska kyrkan som var i Sverige för att delta i människorättsdagarna anordnade av Stockholms teologiska seminarium. Under båda mötena berördes flera olika aspekter av utvecklingen i landet.

Vid sidan av Gudmunds inledande artikel ägnas relativt sett mest utrymme i detta nummer åt FN i Östtimor med tonvikt på de 17 organ som finns på plats och deras verksamhet: United Nations Integrated Mission in East Timor har nyligen kommit ut med en rapport. Det står helt klart att FN spelar en mycket betydelsefull roll

för landet. En annan publikation vi uppmärksammar är *A Year of Turmoil: Timor-Leste 2006-2007* utgiven av Sida. Skriften, som behandlar den makroekonomiska situationen, jordbruket och styret av landet, är den tredje Sida ger ut om Östtimor sedan 2005. Särskilt avsnittet om jordbruket innehåller uppgifter som inte torde vara allmänt kända.

Utvecklingen i Aceh har uppmärksammas föga efter det att tsunamin drabbade området den 26 december 2004, med undantag för fredsprocessen under 2005. I Sidas tidskrift *Omvärlden*, nr. 7, skildras återuppbyggnadsarbetet i Aceh. I sammanfattningen här framkommer den centrala betydelsen av att freden håller men att skapa en hållbar fred är inte lätt. Precis som i Östtimor kommer arbetet med att skapa ett nytt samhälle att ta tid.

I Västpapua präglas läget alltjämt av hårt indonesiskt förtryck mot frihetssträvandena. Trots den process mot politisk liberalisering som pågår under den förste direktvalde presidenten Susilo Bambang Yudhoyono förbjöds alla aktioner med krav på självständighet inför Västpapuas nationaldag första december som firas till minne av att en självständig stat utropades denna dag 1961. Därtill kommer att det nu rapporteras om svält i området. Det är mycket svårt att på kort sikt tro på en förändring av situationen i Västpapua. Med tanke på uttrycket "politik är det möjligas konst" kanske utvecklingen även i Västpapua kan ta en oväntad vändning såsom ju var fallet i först Östtimor 1999 och sedan Aceh 2004-2005.

Avslutningsvis vill redaktören önska läsarna en riktigt god jul och ett gott nytt år. Låt oss alla hoppas att folken i Aceh, Västpapua och Östtimor får uppleva framsteg och utveckling under 2008.

Gabriel Jonsson

Västpapua

Belägenhet	Mellan breddgrad 2 i norr och 9 i söder. Längdgraderna är 130 i väster och 141 i öster.
Yta	421.981 km ² , jämför med Sveriges på 449.960 km ²
Högsta berg	Puncak Jaya 5.033 m ö h (evigt snötäckt)
Klimat	1.800 till 3.000 mm nederbörd/år, 19 till 28° C
Befolkning	2.366.000 (år 2003)
Etnicitet	Ungefär 250 stammar papuaner. Sedan Indonesien övertog administrationen har transmigranter (immigranter) flyttat in från Indonesien.
Språk	Officiellt språk är Bahasa Indonesia, befolkningen talar fler än 300 papuaniska dialekter.

Östtimor

Belägenhet	Östtimor är den östra halvan av ön Timor, den östligaste och största av de Små Sundaöarna (Bali, Lombok, Sumbawa, Flores med flera) norr om Australien. Östtimor omfattar också en enklav i den västra, indonesiska delen av Timor.
Yta	14.870 km ² , jämför med Skånes på 11.027 km ²
Högsta berg	Tat Mai Lau 2.963 m ö h
Klimat	Tropiskt kustklimat med mycket regn
Befolkning	924.642 (år 2005), jämför med Skånes 1,15 miljoner
Etnicitet	Ett 30-tal grupper
Språk	Förvaltningspråk portugisiska, umgängesspråk tetum. Bahasa Indonesia talas också av de flesta.

Fortsättning från sidan 1.

par partilokaler.

Det uppstod förvåning över uppmärksamheten, men även språkförbistring. Valkampanjen var då fokuserad på distrikten, och de engelsktalande höjdarna var ute på vischan.

Nedbrunna hus

Överallt fanns också nedbrunna hus, och läger med internflyktingar var utspridda i hela staden. Förutom denna uppenbara tragik, så var den fysiska miljön också i övrigt värre än 1994 då jag senast var i Dili. Katastroferna 1999 och 2006 har satt sina spår, och framför allt stoppat den utveckling som landet annars varit mäktigt. Trottoarerna är trasiga, med gapande hål med stillastående avfallsvatten, och överallt är det skräp, inklusive vid den lilla minnesplats som anlades på stranden framför regeringsbyggnaden i samband med självständighetsceremonin. Överallt fanns också småpojkar som sålde lotter, och stranden mellan Turismo och regeringsbyggnaden var full av unga och gamla försäljare av saft, läsk, godis, cigaretter, fisk o.s.v. Om detta låter "exotiskt" och färgrikt, så handlar det snarare om att i desperation försöka tjäna några centavos (sedlarna är amerikanska, mynten lokala) för att hålla svälten från dörren. Att euforin efter självständigheten förklingat är inte att ta miste på. "Freedom's just another word for nothing left to loose", var en textrad som jag fann mig gå och nynna ...

Jesus-statyn

Jag beslöt mig en morgon för att ta en lång promenad till Christo Rei, den Jesus-statyn som på en brant bergknalle utanför Dili uppfördes i goodwillsyfte under den indonesiska tiden. På vägen dit passerade jag ett antal nedbrunna hus, med hälsningar i graffiti från förövarna. En helikopter flög nära och kollade, jag vinkade och den drog vidare. Jag kände på mig att det här borde jag kanske inte göra – för övrigt var jag klok nog att inte vandra omkring efter mörkrets inbrott. Det var inte mycket trafik sedan jag väl kommit utanför staden, jag blev dock omkörd av FN-folk några gånger. Jag mötte dock och gick förbi lokala människor och väckte viss uppståndelse med min blotta närvaro. Tog en läsk och en kopp kaffe vid stranden Areia Branco där några portugisiska poliser (några av de icke-korpulenta främlingarna) solade och vilade. Innehavarinna undrade försynt om det var OK med Timorkaffe; tydligen är så inte alltid fallet. Då jag sålunda förfriskad vandrade vidare, stannade en ung man och kvinna på moped och frågade vart jag var på väg. De var mycket älskvärda och uppenbart också mycket förälskade. Efter ytterligare ett par svettiga kilometer passerade jag under Christo Rei, såg dock ingen skylt eller trappa som ledde dit. Vägen slutade plötsligt ute på en udde. Där satt det unga paret och vänslades. De förklarade skrattande att jag borde svängt in mellan buskarna lite tidigare. Mycket riktigt, det fanns ett ställe med mindre buskage än annars, följt av en lång klättring uppåt.

Jag vet inte vad jag hade väntat mig – glass/läsk/

souvenirförsäljning? En kall öl hade suttit fint; det var rejält varmt, jag hade gått långt och det var en massa trappsteg. Jag var dock mol allena, här fanns varken lokalbefolkning eller FN-folk. På slutet blev det rejält brant och det saknades räcken här och var. Det var lite trasigt även här, även om det rörde sig om negligering snarare än medveten förstörelse. Utsikten är dock magnifik då man väl är uppe.

Följande dag, i närheten av Motael-kyrkan och utanför ett av de större flyktinglägren mötte jag två killar som jag är glad att jag inte träffade vid Christo Rei. Den ene bar en handske med långa, utstickande nitar på knogarna, den andre hade en öppen skjorta som blottade ett knivskaft som stack upp ur byxlinningen. Samtidigt som de demonstrativt ignorerade mig då vi passerade varandra var det uppenbart att de visade sin arsenal för att skrämmas. Gentemot mig var det väl mest en machogrej, gentemot andra var det tvivelsutan mer än ett tomt hot.

Bibliotek

Nästa dag tillbringade jag ett par timmar på Xanana Gusmão Reading Room, ett kombinerat bibliotek och arkiv med litteratur och memorabilia. Jag läste en del och köpte böcker och *tais*, inhemska vävnader. Pratade också med en ung man som kom från den östra delen av ön. Han flydde Dili under oroligheterna året innan och hade just återvänt. Han saknade egen bostad sedan familjens hus bränts ned, och bodde nu hos vänner och bekanta. Killen saknade givetvis pengar, hade förlorat ett års juridikstudier och hade ingen möjlighet att återuppta dessa. Hans dröm var nu att hitta ett arbete för att sedan kunna slutföra sina studier. På kvällarna såg jag honom sitta på en bänk och blicka ut över havet då jag gick tillbaka till mitt hotell längs stranden.

Jag slank en dag in på en indonesisk restaurang, där jag 1994 roade mig med att äta mina luncher tillsammans med indonesiska officerare. De undrade givetvis vad i h-e jag gjorde där. Idag är stället närmast övergivet, maten är usel och personalen undrar fortfarande vad i h-e jag gör där. 1994 förväntades man inte vara i Dili överhuvudtaget, idag förväntas sådana som jag äta på det fashionabla hotellet runt hörnan.

Detta gjorde jag också en annan dag, tillsammans med bekanta från förr. Då var dom unga exilaktivister i Melbourne, nu är de i yngre medelåldern men fortfarande i hög grad aktiva. Åtminstone en är ett tungt namn inom den lokala politiken. De var bekymrade över det dom såg som maktkoncentration inom regeringspartiet; från sitt (oppositions) perspektiv såg de en möjlig/trolig framtid à la Zimbabwe om det inte skedde ett regeringsbyte. Ordet Maputo nämndes ibland, hänvisande till vad vissa ser som en klick av föga demokratiskt lagda personer som vill skapa en enpartistat bakom en demokratisk fasad. Jag lyssnade, men vägrar av princip att lägga mig i den östtimoresiska partipolitiken. Vi var dock rörande överens om att det kommande parlamentsvalet skulle bli en uppgörelse mellan Fretilin och alliansen kring Xanana Gusmãos CNRT.

Jag insåg plötsligt att jag från min plats vid bordet

Gudmund Jannisa och Abel Guterres utanför Hotel Turismo i Dili

såg vita tält med texten UNHCR genom fönstret, samma flyktingläger där jag dagen innan mött de två huliganerna. Dili är litet, man kan köpa en lyxig buffé i skyddad, luftkonditionerad miljö, men man kan inte helt köpa sig fri från visuella konfrontationer med en helt annan verklighet. Senare samma dag träffade jag som hastigast Abel Guterres, en gång busschaufför i Australien, numera Östtimors generalkonsul i Sydney. Vi möttes någon vecka tidigare i Sydney där han pratade lika engagerat om framtiden som han en gång gjorde om den hägrande självständigheten. I hans vision om framtiden ingår ekoturism och export av ekologiskt odlad, högkvalitativt Arabica kaffe. Hans ögon formligen lyste då vi pratade om den nordiska kaffekonsumtionen!

Sista dagen

På vägen till flygplatsen den sista dagen pekade den något engelsktalande, unge taxichauffören ut var olika gäng regerar, var sammanstötningar skett och sker, var det så sent som veckan innan bränts ned ett hus. På frå-

gan varför han inte är med i något gäng svarade han "I don't like, I work". I detta korthuggna konstaterande ligger nog åtminstone ett av svaren på frågan om Östtimors möjliga framtid förborgat.

Två gånger sedan självständighetsomröstningen - 1999 och 2006 - har mycket av samhällsstrukturen slagits sönder. Ekonomiskt och socialt rankas landet som ett av de sämst lottade i Asien. Demokratin är inte heller djupt rotad, och säkerhetsläget är prekärt.

Positiv utveckling möjlig

Trots detta ser jag inte odelat pessimistiskt på läget. Östtimor är visserligen fattigt, skräpigt, trasigt och politiskt rörigt, men - som jag ser det - inte värre än att det kan förändras i positiv riktning. Om 2006 inte upprepar sig, om oljepengarna investeras så som mina vänner - nu i regeringsställning! - lovade att de skulle, i arbetsintensiva, infrastrukturskapande insatser, om FN och de australiska säkerhetsstyrkorna inte drar sig tillbaka innan lokala institutioner fungerar tillfredsställande, om Alla dessa om är dock även på relativt kort sikt påverkbara av människors val, till skillnad mot klimatförändringarna i Australien. Visserligen handlar en del av ovanstående om beslut tagna utanför Östtimor, men precis som var fallet under självständighetskampen är det till syvende og sist östtimoreserna själva det kommer an på.

Det unga kärleksparet "vid vägs ände" blir det kvardröjande och symboliska intrycket av mitt veckolånga besök i Dili. Jag hoppas och tror att de unga tu, den fattige studenten och den lakoniske taxiföraren representerar en långt större del av den unga befolkningen än de två beväpnade huliganerna. Tidigare generationer har tagit Östtimor till självständighet, dagens unga har möjlighet att bygga en demokratisk väg som leder framåt, alternativt välja en återvändsgränd av korruption, destruktivitet och naket våld.

Gudmund Jannisa

Östtimorkommitténs medlemsmöte

Östtimorkommittén höll medlemsmöte den 12 november, då Anette Dahlström berättade om sitt veckolånga besök i maj-juni och Ann Linnarsson om sitt arbete för UNICEF från 2005 till 2007.

Anette Dahlströms presentation

För Anette är ett slående intryck av Östtimor att det är ett litet land. Hon liknade landet med "en by i Bangladesh". Ett annat påtagligt intryck är vita landcruisers körda av de många utlänningarna som arbetar som rådgivare (472 vid besöket), poliser och militärer. På vägen från flygplatsen in till Dili finns det flyktingläger men däremot såg Anette färre östtimoreser på denna sträcka. På hotellet där hon bodde fanns det sönderskjutna fönster och mitt emot låg det flyktingläger.

Uppdraget i Östtimor var att se över det svenska stödet till rättsväsendet som betalas ut via United Nations Development Programme. Rättsväsendet har stora problem. Ingen inhemsk jurist klarade för en tid sedan det prov de hade. Domarna kommer därför från Brasilien och Portugal. Östtimoreserna är dock ödmjuka inför den utländska närvaron som man betraktar som ett partnerskap. Nyligen har 27 jurister utexaminerats och 12 nya skrivits in. För att rättsväsendet ska fungera behövs 75-80 jurister, ett antal som förväntas uppnås under de närmaste åren. Både portugisiska och tetum används vid rättegångar. Anette hade besökt en rättegång i ett våldtäktsfall; våldtäkt kan ge åtta års fängelse. Rättegången hölls bakom lyckta dörrar.

Besöket omfattade även ett skolbesök via UNICEF i Baucau. Skolbarnen var fem-tio år gamla och sjöng

Från höger Ann Linnarsson, Anette Dahlström, Thomas Johansson (Östtimorkommitténs styrelse), Gabriel Jonsson (Östtimorkommitténs ordförande), Bertil Widén, Hendrik Amahorseja (Östtimorkommitténs styrelse). Foto: Tommy Pollák

sånger om mänskliga rättigheter och fredlig konfliktlösning. Vidare besökte Anette ett fängelse i Dili, där åtta pojkar i åldern 16-18 sitter fängslade för grova brott. Under besöket pågick valkampanjen inför parlamentsvalet. I samband med ett valmöte hade Anette fått intrycket att Fretilin skulle gå tillbaka, vilket ju visade sig bli sant. Hon menar att befolkningen är politiskt medveten och att det är möjligt att sympatisera med olika partier inom en familj.

Pengar strömmar in i landet tack vare oljeintäkterna som utgör 97% av BNP. Trots detta ger landet ett fattigt intryck. Endast 40% av budgeten implementeras på grund av dålig administrativ kapacitet och centralisering av besluten till finansdepartementet. Man erhåller stöd från Norge för att bygga upp en oljefond. I Dili dominerar ekonomin av de rika utlänningarna men möjligheterna närvaron skapar gynnar ej Östtimor: restaurangerna är utlandsägda och bra butiker saknas. Det råder brist på investeringskapital. Oklara ägandeförhållanden vad gäller mark och fastigheter utgör hinder för utvecklingen.

Frågor

När det gäller ägandeförhållandena finns det en juridisk lösning men flyktingfrågan försvårar en lösning. Säkerhetsläget gör det svårt för många att flytta tillbaka. Vidare finns det tekniska aspekter som försvårar en återflyttning. Husbränder förekommer till följd av manipulationer och hämndbegär. I Dili ser man många australiska soldater - den utländska militära närvaron är påtaglig.

Ann Linnarssons presentation

Ann är i likhet med Anette jurist och har arbetat med mänskliga rättigheter. Under sina två år i Östtimor insåg hon svårigheterna med att skapa fred och demokrati. Enligt en uppgift tar det 25 år att skapa fred efter att en konflikt tagit slut. Ann berättade om den politiska krisen 2006 och dess effekter på samhället idag.

Ann arbetar med ungdomsbrottslighet, en fråga som det var svårt att få allmänt gehör för innan konflikten bröt ut 2006 men som har fått alltmer uppmärksamhet i och med det utbredda deltagandet av ungdomar i politiskt våld. I Östtimor finns kampsportsgrupper som nästan alla unga män är medlemmar i. Grupperna har blivit

alltmer involverade i politiskt våld och mycket tyder på att de blivit manipulerade av politiker och andra frontfigurer såsom Alfredo Reinado.

Läget i Östtimor blev väldigt spänt under mars-maj 2006 efter att en tredjedel av landets militär deserterat. Situationen blev värre än befarat - Ann talade bland annat om händelsen då militär sköt ihjäl poliser. FN blev överraskat av våldet 2006, vilket ledde till att flera FN-anställda inte kunde sköta sina arbeten. Utländska FN-anställda evakuerades medan de lokal-anställda fick stanna kvar. Uppfattningen framfördes att utan den utländska truppinsatsen, hade förmodligen inbördeskrig brutit ut. Alla orsaker till den politiska krisen är inte kartlagda men en bidragande faktor var före detta inrikesministern Lobatos spridande av vapen och främjande av vissa grupper inom polisen.

Frågestund

Frågor som diskuterades var det traditionella rättsväsendet visavi det formella, den traditionella inhemska religionen visavi den katolska, rättsäkerhet och sysselsättning.

Medan det moderna rättsväsendet fortfarande är svagt, fyller det traditionella sin funktion. Den tidigare regeringen, Fretilin, var emot en integration av rättssystemen men nu har regeringen en mer pragmatisk inställning till en syntes av dem. Ann berättade om svårigheter att implementera det moderna rättssystemet i ett samhälle med inhemska traditionell tro, till exempel att obduktioner kan vara svåra att utföra på grund av den traditionella föreställningen att själen försvinner om man öppnar kroppen. Den traditionella inhemska religionen samexisterar väl med katolicismen, bland annat till följd av kyrkans roll under den indonesiska ockupationen 1975-1999, då antalet katoliker ökade drastiskt.

Den politiska krisen har gjort det osäkrare att vistas i Dili men hot förekommer inte mot FN-personal. Fem utav 16 fall från FN:s undersökningskommission har blivit behandlade i domstol. Ann kände inte till utgången av dessa fall men informerade att vittnen inte vågar tala under rättegångar då militären bevakar rättegångarna både i och utanför rättsalen. Det finns inget vittnesskydd och ingen lagstiftning som gäller ungdomsbrottslighet. Rättsväsendet är beroende av fortsatt stöd bland annat från Sida.

Arbetslösheten är hög och näringslivet domineras av utlänningar - bland annat kineser. Utbildade östtimoreser vill i allmänhet arbeta för FN på grund av lönenivån, vilket dränerar den statliga administrationen på lokala talanger. Den utländska närvaron skapar en onaturlig ekonomi, något som kan få negativa effekter på sikt. Jordbruket är outvecklat medan turismen kan komma att bli en inkomstkälla genom att inrikta sig på till exempel dykare. Sida ger även mycket bistånd till utbildning och betalar det mesta av budgeten till UNICEF:s utbildningsprogram.

Gabriel Jonsson

Besök från Östtimor

Agustinho dos Vasconcelos från den protestantiska kyrkan i Östtimor besökte Sverige under perioden 17-21/11. Han var inbjuden av Stockholms teologiska seminarium till människorättsdagarna 19-20/11 för att tala om försoning och rättvisa. Innan det officiella programmet började mötte Östtimorkommittén honom.

Komplicerat politiskt läge

Agustinho bor i ett flyktingläger i Dili. Regnperioden gör nu livet besvärligt för landets 100.000 flyktingar - en tiondel av befolkningen. Det finns risk att de blir attackerade om de återvänder till sina hem. Svårigheterna att återvända utgör ett hinder för utveckling. Agustinho framförde sin uppfattning att Australien ligger bakom oron i Östtimor samtidigt som han hoppas att den nya regeringen ska fungera väl.

Fretilin deltar i det parlamentariska arbetet, även om partiet inte betraktar den nuvarande regeringen som konstitutionell. Författningen föreskriver dock att det vinnande partiet eller det parti som blir störst ska bilda regering, men enligt Fretilin hade president José Ramos-Horta inte tagit kontakt med partiet innan regeringen utnämndes. I regeringen sitter mest personer från landets östra delar och även anhängare till autonomi som ju var alternativet till självständighet i folkomröstningen den 30 augusti 1999. Anmärkningsvärt är att försvarsministern demonstrerade i Jakarta när Horta fick Nobels fredspris 1996.

Diskriminering inom försvarsmakten och Alfredo Reinado

Han berättade att frågan om petitionärerna som klagade på diskriminering inom försvarsmakten mot soldater från landets västra delar och major Alfredo Reinado är skilda fall. Förberedelser pågår för att värva nya soldater

- nu finns det drygt 700 aktiva. En undersökningskommission har nyligen kommit fram till att det ej finns bevis för diskriminering inom försvaret.

Det framkom att Xanana Gusmão inte har löst problemet sedan han blev premiärminister. Frågan går bara att lösa på politisk väg. Det finns också flera platser i landets östra delar som han inte har besökt på grund av sitt ansvar för krisen. Det framkom att även företrädare för den katolska kyrkan bär ansvar för läget. Varken Gusmão eller Horta har besökt några flyktingläger. Nyligen hade Gusmão bjudit in petitionärerna till Dili men bara 20 av 500 kom på villkor att de skulle återvända till militärmakten.

Fallet Reinado bör lösas via domstol men varken Gusmão eller Horta vill ha honom dit. Uppfattningen finns att förre inrikesministern Lobaró planerade en kupp, att Gusmão och Horta därför utnämnde Reinado för att förhindra kuppen och att de sedan distanserade sig från honom. Förre premiärministern Mari Alkatiri var ej inblandad i det politiska spelet. Nu håller en ny generation på att växa fram i politiken inför valen år 2012.

Tecken på förbättringar

Säkerhetsläget i Östtimor har blivit bättre. Det finns dock fortfarande pro-indonesiska milisledare som är från städer i öst som Baucau och Lospalos i Kupang i Västtimor.

Elförsörjningen är inte löst i Dili medan den fungerar i Baucau. Tillgången till vatten är ej säkrad i Dili. Däremot fungerar sophämtningen. Alla barn går inte i skolan - däribland barn som bor i flyktingläger.

Gabriel Jonsson

Medlemsskap

Medlemsskap i Föreningen ett Fritt Papua och Östtimorkommittén är ett sätt att stödja människorna i Papua och Östtimor. Föreningarna arbetar för att sprida information om Papua och Östtimor och för att det internationella samfundets och särskilt Sveriges stöd till Papua och Östtimor ska öka.

Sätt in Din medlemsavgift i Föreningen ett Fritt Papua, 150 kronor, på plusgirokonto 419 12 84-1 och i Östtimorkommittén, 200 kronor, på plusgirokonto 181 92-5 och ange *Medlemsskap*, namn och adress på talongen.

Självklart kan Du också ringa eller skriva till föreningarna, telefonnummer och adresser finns på sidan 2, för mer information om föreningarna och deras arbete.

Är Du redan medlem, så är det nu dags att betala medlemsavgiften för 2008.

Både Föreningen ett Fritt Papua och Östtimorkommittén är tacksamma för ekonomiska bidrag till ovanstående plusgirokonton, märk talongen *Bidrag*

Ny skrift från Sida om Östtimor

I september gav Sida ut skriften *A Year of Turmoil: Timor-Leste 2006-2007* som ingår i serien *Country Economic Reports* och kan erhållas från undertecknad. Författare är Mats Lundahl, professor i utvecklingsökonomi vid Handelshögskolan, och Fredrik Sjöholm, verksam vid Institutet för Näringslivsforskning. Författarna gav tidigare ut skrifterna *Poverty and Development in Timor-Leste* (2005) och *Economic Development in Timor-Leste 2000-2005* (2006).

Tre avsnitt

I introduktionen framgår att Östtimor har världens högsta födelsetal och att befolkningstillväxten 2005 översteg ekonomins förväntade tillväxttakt. Å andra sidan hade landet budgetöverskott tack vare de höga oljeinkomsterna. Ett problem var hur man skulle utveckla ekonomin för att komma ifrån beroendet av jordbruket för självhushåll. Ett annat var hur oljeinkomsterna borde investeras för att diversifiera ekonomin och utveckla en modern sektor för att skapa arbetstillfällen.

Följande avsnitt behandlar den makroekonomiska situationen, jordbruket och styret av landet. Oljeintäkterna är således betydande men regeringen har under de senaste åren haft svårt att använda dem. Förklaringarna är dels centraliseringen av beslutsfattandet till Dili som medför att beslut måste godkännas där, dels bristen på administrativ kapacitet för att genomföra budgeten. Den icke-oljebaserade ekonomin har under senare år stagnerat eller gått tillbaka. En modern sektor saknas nästan helt med undantag för vissa servicenäringar i Dili som huvudsakligen riktar sig till utlänningar.

Underutvecklat jordbruk

Mer utrymme får jordbruket som ger 80% av befolkningen dess utkomst. Ändå uppskattas omkring 64% av befolkningen ha osäker tillgång till mat, särskilt under november-februari innan en ny skörd bärgas. Utveckling av jordbruket skulle därför verksamt bidra till att minska fattigdomen. Jordbruket bedrivs på små jordlotter med traditionella primitiva metoder, vilket jämte mindre bördig jord och lägre nederbörd än i andra delar av den indonesiska övärlden gör att produktiviteten per landenheter i Indonesien är tre gånger högre än

i Östtimor. Osäkra ägandeförhållanden försvårar också utvecklingen av jordbruket. Terrängen i Östtimor och de ojämnt fördelade regnen skapar erosion. Även det utbredda svedj jordbruket och, framför allt, avverkning för att få bränsle leder till erosion. Viktigaste grödor är ris och majs medan kaffe är den viktigaste produkten för avsalu. Landet är inte självförsörjande på livsmedel.

Politiken elitbaserad

Allra mest plats får styret av landet men detta avsnitt innehåller i högre grad än de föregående för Merdekas läsare kända uppgifter. Här citeras en rapport från Världsbanken från 2006, enligt vilken den verkställande makten har utvecklats mer sedan 2002 är den lagstiftande och den dömande, något som gör det svårt att skapa en maktbalans.

Även medierna och civilsamhället är svagt utvecklade. Rapporten omnämner även det illa fungerande rättsväsendet och förekomsten av korruption, som dock inte är helt lätt att belägga. Det framkommer att politiken i landet domineras av en liten elit till följd av det svaga civilsamhället, underutvecklade sociala institutioner och den outvecklade ekonomin. Detta mönster fanns dock under såväl det portugisiska som det indonesiska styret. Författarna går sedan utifrån detta perspektiv översiktligt igenom den inrikespolitiska utvecklingen 1974-2006. Parallellt med kampen mot den indonesiska ockupationen förekom maktkamp: politiskt och personligt betingade slitningar mellan ex-president Xanana Gusmão och ex-premiärminister Mari Alkatiri uppkom redan under åren 1974-1975 och förstärktes därefter.

Händelseutvecklingen under 2006-2007, som slutar med presidentvalet i maj, får betydligt mer utrymme. Värt att nämna är att avsnittet innehåller en karakteristik av Xanana Gusmão och Mari Alkatiri gjord av en journalist från BBC i samband med att Alkatiri avgick i juni 2006. Författarna betonar att Östtimor behöver lugn och ro under de närmaste åren för att utveckla landet. Sammanfattningsvis ger denna skrift på 42 sidor en god översikt över den aktuella ekonomiska och politiska situationen i Östtimor.

Gabriel Jonsson

Östtimorkommitténs webbplats har adressen www.osttimorkommitten.se. Där finns den här tidskriften och en mängd annat material om Östtimor, bland annat många länkar till andra webbplatser med Östtimormaterial. Vi lägger också fortlöpande upp översatta nyhetsnotiser om Östtimor, och i viss utsträckning Aceh, på webbplatsen. Du kan lätt se vad som tillkommit på webbplatsen sedan Du besökte den sist genom att klicka på *Nytt på webbplatsen* i högerspaltens meny. I den kan Du också välja *Nyheter* för nyhetsnotiserna.

Om Du vill få de e-brev som Östtimorkommittén ibland skickar ut, ska Du skicka ett e-brev om det till info@osttimorkommitten.se, eller, om Du läser det här på Östtimorkommitténs webbplats, klicka på *Kontakta oss*.

FN i Östtimor

Ända sedan förberedelserna för folkomröstningen om Östtimors självständighet 1999 har FN spelat en stor roll i Östtimor. Nu har FN en stor landsgrupp med representanter för 17 olika FN-organ och program i Östtimor. Den presenteras i en fyllig, 89-sidig översikt.

Hela översikten kan Du själv läsa på UNMIT:s webbplats <http://www.unmit.org/>. I den här artiklen ger vi en sammanfattning av innehållet. Det beskriver både UNMIT (UNMIT - United Nations Integrated Mission in Timor-Leste) och enskilda FN-organ verksamhet i landet i 10 kapitel:

1. Övergripande riktlinjer
2. Socio-ekonomisk utveckling och demokratiskt styre
3. Säkerhet
4. Rättsväsende, allvarliga brott, mänskliga rättigheter och skydd av barn
5. Jämställdhet
6. Humanitära frågor
7. Utbildning, hälsa, vatten, avlopp och Hiv/Aids
8. Ungdomsarbetslöshet och levnadsvillkor och jordbruks- och landsbygdsutveckling

Bilaga: FN:s landsgrupp i Östtimor

Förteckning över förkortningar

Kortfakta

Chef: Generalsekreterarens särskilde representant Atul Khare

Chef för stöd till säkerhetssektorn och upprätthållande av lagen: Eric Tan Huck Gim

Chef för stöd till statsförvaltningen, utveckling och humanitära frågor: Finn Reske-Nielsen

Stabschef: Wolfgang Weisbrod-Weber

Polischef: Rodolfo Tor

Högkvarter: Dili

Regionala kontor: Baucau, Maliana, Oecussi och Suai

Personal: Maximalt antal utläningar 456, tillsatta den 15 augusti 320

Volontärer: 131

Lokalanställda: 852

Polis: Maximalt antal 1.748, i tjänst den 15 augusti 1.636 från 40 länder

Budget: 184 miljoner USA-dollar (USD) för 2006/07, 153 miljoner för 2007/08

Säkerhet

Det är säkerhetsrådets resolution 1745 från 2007 som ger UNMIT i uppdrag att genom UNPOL¹ återupprätta och vidmakthålla allmän säkerhet i Östtimor genom stöd till PNTL¹ inklusive åtgärder innan PNTL har återuppbyggs och att hjälpa till att utbilda och organisera PNTL och inrikesministeriet samt hjälpa till med säkerhetsarbetet under valen 2007.

UNPOL genomför omkring dagligen 60 patrulluppdrag i Dili och de 12 andra distrikten.

Det finns 15 polisstationer i Dili.

Av 3.000 poliser i PNTL har omkring hälften återinsatts i tjänst medan de övriga fortfarande väntar på två veckors fortbildning.

I de tre gränsdistrikten upprätthåller sex dagliga patrulluppdrag kontakten med gränspatrullenheten (BPU¹).

Antalet rapporterade allvarliga brott har sjunkit från 23 per månad under andra halvan av 2006 till drygt 10 under 2007.

Landsgruppen

Alla de 17 FN-organ och program som arbetar i Östtimor utgör tillsammans med några andra institutioner landsgruppen. Vi tar upp de viktigaste av medlemmarna som från 1999 till idag ändrat sin huvudinriktning från katastrofbistånd till långsiktig utveckling.

Samordningen genom månatliga möten leds av UNDP:s samordnare i Östtimor, som är Finn Reske-Nielsen. Han samordnar också det humanitära biståndet.

UNDP

UNDP:s nuvarande fokus är: demokratiskt styre, humanitär bistånd och utveckling med fattigdomsbekämpning.

UNICEF

UNICEF:s nyckelområden är hälsovård och sanitära anläggningar i flyktinglägren, grundläggande skolutbildning (skoltält, anteckningsböcker med mera), skydd av barn mot våld och missbruk, arbete med barns rättigheter och HIV/AIDS upplysning för 40.000 ungdomar.

UNFPA

UNFPA arbetar med alla aspekter på reproduktiv hälsa, till exempel fortbildning av läkare, sköterskor och barnmorskor, folk- och bostadsräkning samt mot könsbaserat våld.

UNHCR

FN:s flyktingkommissarie arbetade under åren 1999-2005 tillsammans med UNHCR i Indonesien för att underlätta för flyktingar att återvända, vilket resulterade i att drygt 200.000 återvände till sina hem. För detta

byggdes 35.000 nya hus.

Efter krisutbrottet på våren 2006 arbetade UNHCR för flyktinglägren. Med början 2007 har UNHCR arbetat för en långsiktig lösning för internflyktingarnas återvändande. I mitten av 2007 avslutades UNHCR:s insatser för flyktingarna.

WHO

Världshälsoorganisationen genomför i samarbete med statsförvaltningen olika program för att bekämpa smittsamma sjukdomar som diarréer, hepatit A, malaria, denguefeber och trafikolyckor, men har också arbetat i flyktinglägren särskilt inför regntiden.

WFP

FN:s matprogram etablerade sitt kontor i Östtimor först i början av 2005. Nu pågår tre program, skolmåltider till drygt 90.000 skolbarn, kostförstärkning med soja, olja och socker till 40.000 undernärda småbarn och gravida och ammande kvinnor och stöd till regeringens katastrofberedskap. Dessutom har organisationen börjat med en verksamhet *Mat för arbete* för att hjälpa hushåll, 25.000 i slutet av 2007, med osäker försörjning.

ILO

Den internationella arbetsorganisationen arbetar huvudsakligen med yrkesskolor.

FAO

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation stöder regeringens arbete för att öka livsmedelsproduktionen, främst majs och ris, till exempel genom uppbyggnad av statistik.

UNIFEM

FN:s utvecklingsfond för kvinnor genomför en rad olika program för att stödja kvinnors deltagande i politiken och motverka sexvåld.

IOM

Den internationella organisationen för migration började sitt arbete i Östtimor 1999 med att medverka för att underlätta för 190.000 flyktingar, som flytt till Västtimor under våldsvågen efter folkomröstningen, att återvända. Sedan den aktuella krisens början har IOM bidragit till flyktinglägrens försörjning och förvaltning. IOM arbetar också tillsammans med ideella organisationer för att motverka trafficking.

UNESCO

FN:s kulturorgan upprättade sitt kontor i Östtimor i juli 2007. UNESCO ger stöd till utvecklingen av en kulturstrategi, men har en mycket begränsad verksamhet i Östtimor.

UNV

FN:s volontärverksamhet omfattar idag 150 volontärer i Östtimor. Under valen i april 2002 var det 960

volontärer som stödde valproceduren, det största uppdraget någonsin för organisationen.

UNOPS

FN:s kontor för projektstöd stöder andra FN-organs arbete.

UNDESA

FN:s avdelning för ekonomiska och sociala frågor arbetar med ett antal projekt för uthållig vatten- och energiförsörjning.

OCHA

Kontoret för koordinering av humanitära frågor samordnar FN:s humanitära hjälp i Östtimor.

UNIDO

FN:s organisation för industriell utveckling stöder statsförvaltningens arbete med att skapa en entreprenörkultur. Så har entreprenörskap tagits upp på skolschemat i 134 skolor. Därutöver driver UNIDO ett utvecklingsprojekt för bambu.

UNCDF

FN:s kapitalutvecklingsfond arbetar med lokala program för infrastrukturutveckling med målet att minska fattigdomen.

IMF, ADB och WB

Även om Internationella valutafonden, Asiatiska utvecklingsbanken och Världsbanken inte är några FN-organ, så ingår de genom sitt samarbete med UNMIT i landsgruppen.

IMF har rådgivare till regeringen, Asiatiska utvecklingsbanken koncentrerar sig på investeringar för att förbättra infrastrukturen och rådgivning till regeringen medan Världsbanken har en omfattande verksamhet i Östtimor. Den svarar till exempel för den fond *Trust Fund for East Timor* som samlar upp olika länders bidrag till Östtimor.

Ungdomsarbetslöshet och levnadsvillkor

Som exempel på översiktens behandling av de olika frågorna har vi tagit kapitlet om ungdomens arbetslöshet och levnadsvillkor.

Först görs en genomgång av problemen, till exempel yrkesutbildningarnas dåliga anpassning till näringslivets behov av arbetskraft, och sedan ges ett antal rekommendationer, bland annat utökade offentliga program som anställer ungdomar och bättre kreditmöjligheter. Slutligen skissas FN:s roll.

FN:s roll

ILO och UNDP ska hjälpa statsförvaltningen att

- kortsiktigt skapa arbeten för ungdomar genom arbetsintensiva infrastrukturprojekt

- utbilda lärare och skollärare
- ge träning i entreprenörskap
- öka tillgången på mikrokrediter.

Förkortningar

ADB Asian Development Bank

BPU Border Patrol Unit

FAO Food and Agricultural Organization

ILO International Labour Organization

IMF International Monetary Fund

IOM International Organisation for Migration

OCHA Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

PNTL Polícia Nacional de Timor-Leste

UNCDF United Nations Capital Development Fund

UNDESA United Nations Department of Economic and Social Affairs

UNDP United Nations Development Programme

UNESCO United Nations Educational, Scientific and

Cultural Organization

UNFPA United Nations Population Fund

UNHCR United Nations High Commissioner for Refugees

UNICEF United Nations Children's Fund

UNIDO United Nations Industrial Development Organization

UNIFEM United Nations Development Fund for Women

UNMIT United Nations Integrated Mission in Timor-Leste

UNOPS United Nations Office for Project Services

UNPOL United Nations Police

UNV United Nations Volunteers

WB World Bank

WFP World Food Programme

WHO World Health Organization

Tommy Pollák

1. Se förkortningar.

Aceh tre år efter tsunamin

I oktober myllrade huvudorten Banda Acehs gator av folk och trafik. I staden fanns nära 100.000 nybyggda hus. Bland husen såg dock en del "...redan gamla och slitna ut" på grund av framförallt "dålig kvalitet och byggherrar som haft för bråttom...". Flertalet hus stod tomma, ibland eftersom "...de ägs av föräldralösa barn som bor hos släktingar". Den kritik som riktades mot biståndsinsatsen efter tsunamin i december 2004 för dålig samordning och kaos var borta. Den dominerande uppfattningen var att aktörerna då hanterade den svåra situationen efter bästa förmåga.

Många menar att återuppbyggnadsorganet BRR gör en mycket stor insats. I slutet av 2007 och under 2008 planerar många hjälporganisationer att avsluta sina uppdrag. BRR:s mandat löper ut 2009. Detta innebär att dagen närmar sig då ansvaret för återuppbyggnaden samt skolor, sjukhus och vägar ska tas över av guvernör Irwandi Yusuf och andra representanter för Rörelsen för ett fritt Aceh (GAM). Överlämnandet av ansvaret bedöms bli komplicerat.

Fred nödvändig

En stabil utveckling i Aceh förutsätter "...naturligtvis att

freden håller". Samtidigt som många känner sig lättade över att nu kunna röra sig fritt ute finns det också "...en hel del nervositet". Fredsprocessen är ju ännu bara en process. Våldsutbrott, kidnappningar och annan kriminalitet utförd av tidigare kombattanter sägs ha ökat något i omfattning. Enighet råder bland bedömare om att hållbar fred förutsätter att en ekonomisk utveckling kommer i gång: "Tusentals ex-rebeller utan jobb kan skapa problem" (det är osäkert hur många rebellerna är). De flesta ex-kombattanter uttryckte åsikten att guvernör Irwandi Yusuf bara bryr sig "...om människorna närmast honom, inte om oss lägre rankade".

Även om många av dem som förlorade sina möjligheter att försörja sig till följd av tsunamin nu har skaffat sig nya sätt att överleva, är arbetslösheten alltså ett betydande problem. Flera nybyggda hotell finns i Banda Aceh i hopp om att turister ska komma när de utländska hjälparbetarna har lämnat staden. Den nuvarande turismen är obetydlig.

Gabriel Jonsson

Källa: "Fred avgörande för Acehs framtid," *Omvärlden*, nr. 7, 2007.

Stöd människorna i Papua och Östtimor genom att bli medlem i Föreningen ett Fritt Papua eller Östtimorkommittén. Föreningarna arbetar för att sprida information om Papua och Östtimor. Medlemsavgiften är 150 respektive 200 kronor. Prenumerera på Merdeka & ÖsttimorInformation. Sätt in 125 kr på plusgirokonto 181 92-5.

B

Porto betalt

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

Kom ihåg att anmäla adressändring.

Papuaner dör av hungersnöd

Tidningen *Tempo Interaktif* meddelade den 30 november 2007 att människor dör av hungersnöd i Västpapua. Hälsovårdsministeriets informationschef, Lily Sulisyowati, sade till tidningen att hon inte känner till att papuaner dör av hunger och att hon måste kontrollera uppgiften med den lokala hälsovårdsmyndigheten.

Tidigare har det rapporterats att i distriktet Duma Dame i Panairegionen 16 personer har dött på grund av hunger som orsakats av stamkrig. På grund av kriget vågade inte befolkningen i det krigsdrabbade området gå ut för att arbeta på åkrarna i syfte att skaffa mat.

Hendrik Amahorseja

Västpapuas nationaldag

Första december betraktas av folket i Västpapua som deras nationaldag. Det är den dagen då de för 46 år sedan utropade Västpapua som en från Nederländerna självständig stat. Den nederländska kolonialmakten gjorde inget motstånd mot att den nya staten proklamerades. Det sägs att dess tolerans gentemot den nyproklamerade staten stämde överens med dess avkoloniseringspolitik att steg för steg lämna över administrationen till det västpapuanska folket, så att de skulle regera över sitt eget land.

Kortvarig stat

Den nya staten blev inte långvarig. 1963 träffades i New York överenskommelsen angående Västpapua mellan Nederländerna och Indonesien. Den stipulerade att Västpapua skulle överlämnas till Indonesiens administration och att det skulle hållas ett referendum varigenom folket skulle bestämma om det ville tillhöra Indonesien eller bli en självständig stat. Orsaken till det nämnda avtalet mellan Nederländerna och Indonesien var nämligen att Indonesien hade territoriella krav på Västpapua. Indonesiens självständighetsdeklaration den 17 augusti 1945 sägs ju gälla för det tidigare Nederländska Ostindien (Nederlands Indie).

Efter överlämnandet av Västpapua till Indonesien har man inte offentligt kunna fira den första december: det är förbjudet för västpapuaner att fira sin nationaldag. Trots förbudet firar man dagen i smyg, som till exempel när man hissar den västpapuanska flaggan på en elektrisk stolpe eller hänger den i ett träd, som ett tecken på

att folkets kamp består.

Instruktioner

I år den 20 november gav West Papua National Coalition for Liberation (WPNCCL) instruktioner till befolkningen och OPM:s väpnade enheter att firandet av nationaldagen inte skulle innebära något provocerande beteende mot den indonesiska militären. Det sades att i år skulle man fira nationaldagen genom en gudstjänst och utan flaggan "Morgonstjärnan", men de som ville komma till gudstjänsten kan ta med sig en liten vit flagga med bokstäverna SOS. Det sägs också att organisatörerna av gudstjänsten har inbjudit Indonesiens president.

Instruktionen från WPNCCL har inte påverkat den indonesiska militärens operationer för att kontrollera områdets frihetsrörelse. I några städer har militären och polisen gjort vägspärrar i syfte att kontrollera förbipasserandes identitet och fordon. Polischefen i Jayapura, AKBP Robert Djoenso, har enligt tidningen *Cendrawasih Post* den 27 november, sagt att aktioner som försöker störa den allmänna säkerheten eller underminerar den indonesiska regeringens överhöghet inte ska tolereras och utan tvekan bestraffas hårt.

Senaste nyheterna från Västpapua säger att det råder totalt förbud mot att, i vilken form det än må vara, organisera firande av nationaldagen.

Hendrik Amahorseja